

สื่อมัลติมีเดียเพื่อรณรงค์การเลือกใช้ภาชนะบรรจุอาหารตามหลักของสำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ

ฐิติพงศ์ เจริญผล รัตนาภรณ์ แบนไทยและ อรสา เตติวัฒน์*

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ พิชญ์โลก

ภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ พิชญ์โลก

E-mails: thitipongc57@nu.ac.th, rattanapornb57@nu.ac.th, orasat@nu.ac.th

บทคัดย่อ

ภาชนะบรรจุอาหารเป็นสิ่งใกล้ตัวที่ส่งผลอันตรายต่อร่างกาย ดังนั้นเราควรเลือกใช้ภาชนะบรรจุอาหารให้เหมาะสมแก่การใช้งานและประเภทของอาหาร การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อรณรงค์การเลือกใช้ภาชนะบรรจุอาหารตามหลักของสำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ การศึกษานี้เริ่มจากการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้ภาชนะบรรจุอาหารอย่างปลอดภัยและถูกวิธี จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูล และออกแบบ Storyboard แล้วทำการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย โดยใช้ Adobe After effects ในการพัฒนาภาพเคลื่อนไหว Adobe Illustrator Adobe Photoshop ในการพัฒนาภาพนิ่งและข้อความ Adobe Premiere Pro ในการบันทึกเสียงและตัดต่อวิดีโอ แล้วนำไปทดลองกับผู้ใช้จำนวน 30 คน ผลการประเมินพบว่าผู้ใช้สื่อมีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 4.28 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสื่อมัลติมีเดียที่น่าสนใจต่อการทำความเข้าใจสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ เผยแพร่ รณรงค์การเลือกใช้ภาชนะบรรจุอาหารได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ : สื่อมัลติมีเดีย; การรณรงค์; ภาชนะบรรจุอาหาร; สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ

Abstract

Food container is an approach that results in the body. Thus, we should use containers suitable for food applications and types of food. This study aimed to study and develop a multimedia campaign for the use of food containers, according to the Bureau of Food Sanitation and water. This study began by collecting data related to the use of food containers safely and properly. Then, data was analyzed and storyboard was designed. Next multimedia was developed using Adobe After effects for creating animation, Adobe Illustrator and Adobe Photoshop for designing images and texts, Adobe Premiere Pro for recording audio and video editing. Then

the multimedia was tested and evaluated with 30 users. The results showed that users were satisfied with the multimedia at a high level. The overall average score is 4.28 and standard deviation is 0.78. This showed that the multimedia was interesting. It was easy to use. It also could be used for learning, understanding, and publishing multimedia campaign for the use of food containers.

Keywords: Multimedia; Campaigning; Food Containers; the Bureau of Food Sanitation and water.

1. บทนำ

ภาชนะบรรจุอาหารเป็นสิ่งที่ใช้บรรจุอาหารไม่ว่าด้วยการใส่หรือห่อหรือด้วยวิธีใด ๆ เช่น ภาชนะเซรามิก ภาชนะโลหะเคลือบ ภาชนะพลาสติก ปัจจุบันมีภาชนะบรรจุอาหารที่ใช้กันอย่างแพร่หลายมากมายหลายรูปแบบ ซึ่งภาชนะบรรจุอาหารแต่ละชนิด มีคุณสมบัติและส่วนประกอบของสารต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน หลายคนเลือกที่จะใช้ภาชนะในการใช้งานโดยที่ไม่คำนึงถึงลักษณะการใช้งานของภาชนะนั้น ๆ อาจเนื่องมาจากไม่ทราบถึงโทษที่จะส่งผลต่อมาในภายหลัง

การให้ความรู้เรื่องการเลือกใช้ภาชนะบรรจุอาหารควรเลือกให้เหมาะสมกับการใช้งานและประเภทของอาหารมักอยู่ในรูปแบบของการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ค่อยน่าสนใจมากนัก และโปสเตอร์หรือป้ายโฆษณาที่ติดตามที่ต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่มักจะเป็นข้อความยาวเกินไปทำให้เข้าใจยากจึงทำให้ได้รับข้อมูลมาแบบผิด ๆ ไม่ครบถ้วนและนำมาปฏิบัติทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาจากการใช้ภาชนะบรรจุอาหารก่อให้เกิดอันตรายเพราะการใช้ภาชนะบรรจุอาหารผิดประเภทอาจนำโรคอันตรายร้ายแรงมาสู่ผู้บริโภค อันเนื่องมาจากสารพิษเจือปนจากภาชนะบรรจุอาหาร

ปัจจุบันเทคโนโลยีสื่อมัลติมีเดียได้มีบทบาทต่อการใช้ชีวิตของมนุษย์มาก มนุษย์มีความสนใจกับสื่อมากกว่าการอ่านบทความเพราะสื่อมัลติมีเดียมีทั้งภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหวเพื่อช่วยเพิ่มการเรียนรู้ทำให้เกิดความหลากหลายทางความคิดเพิ่มความน่าสนใจมากขึ้น จาก ปัญหาที่เกิดขึ้น และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสื่อมัลติมีเดียมีการแพร่หลายมากขึ้นเนื่องจากมี

การพัฒนาของเทคโนโลยี คณะผู้ศึกษาจึงจัดทำสื่อมัลติมีเดียเพื่อรณรงค์การใช้ภาชนะบรรจุอาหาร เพื่อให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายมากยิ่งขึ้นเข้าใจการเลือกใช้ภาชนะใส่อาหารให้เหมาะสมกับลักษณะอาหารและการใช้งานระหว่างการขนส่ง วัตถุประสงค์ระหว่างการประชุมอาหารรวมถึงบรรจุส่งผู้บริโภคและลดอัตราผู้ป่วยที่เกิดจากสารอาหารปนเปื้อน สื่อมัลติมีเดียสามารถดึงดูดความสนใจเหมาะแก่การใช้งานในทุกวัยเพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้เข้าใจง่าย และเข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกใช้ภาชนะบรรจุอาหาร

การเลือกใช้ภาชนะบรรจุอาหารควรเลือกให้เหมาะสมกับการใช้งานและประเภทของอาหารเพราะการใช้ภาชนะบรรจุอาหารผิดประเภทอาจนำอันตรายมาสู่เราอันเนื่องมาจากสารพิษเจือปนจากภาชนะได้ และหากมีสารสะสมในร่างกายเป็นเวลานาน ๆ อาจก่อให้เกิดเป็นโรคร้ายได้ ภาชนะพลาสติกไม่ว่าจะอยู่ในรูปถุงพลาสติก ถ้วยพลาสติก พลาสติกสำหรับห่ออาหาร ซึ่งนิยมอย่างแพร่หลายในปัจจุบันล้วนมีอันตรายหากนำมาใช้ผิดวิธีเพราะสารเคมีจากพลาสติกอาจละลายปนเปื้อนสู่อาหารและ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ

ในการออกแบบสื่อมัลติมีเดียตามที่ได้ศึกษามีหลักสำคัญที่ควรคำนึงถึง 4 หลักใหญ่ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ขั้นตอนการวางแผนนับว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างหนึ่งเพราะเกี่ยวข้องกับทฤษฎีและกำหนดแผนปฏิบัติงาน หากวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องไม่ชัดเจนและไม่สมบูรณ์จะส่งผลให้การออกแบบการนำเสนอเนื้อหาไม่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ ขั้นตอนการออกแบบเปรียบเสมือนการร่างเรื่องราวของสื่อมัลติมีเดีย เพื่อเป็นต้นแบบให้ฝ่ายโปรแกรมนำไปผลิตตามแบบที่กำหนดไว้ ในขั้นตอนนี้จำเป็นขั้นตอนที่จำเป็นและสำคัญอีกขั้นตอนหนึ่ง ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนา เมื่อผ่านกระบวนการออกแบบทุกอย่างแล้ว ขั้นตอนสำคัญที่ต้องถ่ายทอดสิ่งที่ออกแบบไว้ในสตอรี่บอร์ดออกมาเป็นโปรแกรมมัลติมีเดียที่สามารถใช้งานได้จริง ซึ่งบทบาทสำคัญในขั้นตอนนี้คือการจัดหาส่วนประกอบการนำเสนอ และเขียนโปรแกรมไปอย่างสะดวก รวดเร็ว ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุง เป็นการนำบทเรียนมัลติมีเดียไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านสื่อตรวจสอบ ควรให้ผู้เชี่ยวชาญมากกว่า 1 ท่านเป็นผู้ตรวจสอบ จากนั้นนำข้อเสนอแนะและคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข [3]

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปณภา ภิรมย์นาค (2557) ได้ทำการศึกษาการใช้สื่อการสอนเชิงมัลติมีเดียเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

เป็นอันตรายต่อสุขภาพได้ เราควรมีข้อระมัดระวังนี้ ไม่ควรใช้บรรจุอาหารที่เป็นกรดหรือเปรี้ยวจัด เช่น ของหมักดอง น้ำส้มสายชู อุณหภูมิบางชนิดสามารถทนความร้อนได้ถึง 120 องศาเซลเซียส แต่อาหารที่ทอดใหม่ ๆ อาจมีอุณหภูมิสูงกว่านี้เพื่อความปลอดภัยจึงควรพักที่ตะแกรงให้อาหารคลายร้อนก่อนบรรจุใส่ถุง ไม่ควรใช้บรรจุอาหารที่ร้อนจัดหรือมีความมันมาก ๆ เป็นเวลานานเนื่องจากพลาสติกสัมผัสเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาเหล่านี้ อาจทำให้สารเคมีละลายปนเปื้อนสู่อาหารได้ [1]

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสื่อมัลติมีเดีย

มัลติมีเดียคือการใช้คอมพิวเตอร์ร่วมกับโปรแกรมซอฟต์แวร์ในการสื่อความหมายโดยการผสมผสานสื่อหลายชนิด เช่น ข้อความ กราฟิกภาพ เคลื่อนไหว เสียง และวีดิทัศน์ เป็นต้น ถ้าผู้ใช้สามารถที่จะควบคุมสื่อให้นำเสนอออกมาตามต้องการได้จะเรียกว่า มัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ (Interactive Multimedia) การปฏิสัมพันธ์ของผู้ใช้สามารถจะกระทำได้โดยผ่านทางคีย์บอร์ดเมาส์ หรือตัวชี้การใช้นิ้วมัลติมีเดียในลักษณะปฏิสัมพันธ์ก็เพื่อช่วยให้ผู้ใช้สามารถเรียนรู้หรือทำกิจกรรมรวมถึงดูสื่อต่าง ๆ ด้วยตนเอง สื่อต่าง ๆ ที่นำมารวมไว้ในมัลติมีเดีย เช่น ภาพ เสียง วีดิทัศน์ จะช่วยให้เกิดความหลากหลาย ดึงดูดความสนใจ และเพิ่มความสนุกสนานในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น [2]

รายวิชา LSC303/LSM211 การจัดการขนส่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา และนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานี้ โดยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา LSC 303/LSM211 การจัดการการขนส่งในภาคการศึกษาที่ 2/2555 โดยเก็บข้อมูลทั้งหมดจำนวนทั้งหมด 90 คนตัวแปรในการวิจัยแบ่งเป็นตัวแปรต้นคือวิธีการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการสอนเชิงมัลติมีเดียและตัวแปรตามคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นของนักศึกษาดำเนินการใช้การรวบรวมข้อมูลก่อนสอนด้วยวิธีทดสอบความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน และวัดความพึงพอใจในการเรียนการสอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ สถิติพื้นฐาน ร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนกับหลังเรียน t-test ผลการวิจัยพบว่าการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักศึกษามี ความพึงพอใจในการใช้สื่อการสอนของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยในระดับมาก [4]

กอดิหะ ชูรุ่ง จริยา ยุคดึกา และรอหนิ เปรมใจ (2554) ได้ทำการศึกษาการใช้ประโยชน์จากไบโอดีเซลโดยการผลิตเป็นภาชนะอัดขึ้นรูปใส่อาหารทดแทนกล่องโฟมและพลาสติก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของจำนวนชั้นของแผ่นไบโอดีเซล และประเภทอาหารที่บรรจุ ความคงทนของภาชนะอัดขึ้นรูปด้วยใส่อาหาร ต้นทุนการผลิตภาชนะอัดขึ้นรูปด้วยใส่อาหารจากไบโอดีเซล และเพื่อเผยแพร่ผลงานสิ่งประดิษฐ์สู่เกษตรกรในชุมชน และท้องถิ่น ผล

การศึกษาพบว่า การนำภาษาชนะบรรจอาหารจากวัฒนธรรมชาติมา ใช้ทดแทนภาษาชนะโฟม หรือพลาสติกทำให้เกิดการเกิดอันตรายต่อ สุขภาพ และลดปัญหาขยะที่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม [5]

โสภณพันธ์ สอาด (2558) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนารูปแบบการให้ความรู้ด้านสุขภาพโดยใช้สื่อการเรียนรู้ด้วย ตนเองสำหรับผู้ป่วยโรคเรื้อรังเพื่อเปรียบเทียบผลการใช้สื่อการ เรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับผู้ป่วยโรคเรื้อรัง และศึกษาความคิดเห็น ของผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มีต่อรูปแบบการให้ความรู้ด้านสุขภาพโดย ใช้สื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบกึ่ง ทดลองประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือการพัฒนารูปแบบการให้ ความรู้ด้านสุขภาพการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน และ การรับรองรูปแบบการให้ความรู้ด้านสุขภาพ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มารับบริการ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า สาขาโรค แคนก (ศูนย์สุขภาพชุมชน) จังหวัดนนทบุรีจำนวน 30 โดยใช้ สื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) ปัจจัยนำเข้ามี 9 องค์ประกอบคือ 1.1) การวิเคราะห์ปัญหา 1.2) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 1.3) การ วิเคราะห์ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง 1.4) การประเมินความรู้ผู้ป่วย 1.5) การวิเคราะห์เนื้อหา 1.6) การออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ 1.7) การเตรียมผู้ป่วยโรคเรื้อรัง 1.8) การเตรียมผู้สอน 1.9) การ เตรียมสภาพแวดล้อม 2) กระบวนการให้ความรู้ด้านสุขภาพโดย ใช้สื่อเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย 2.1) ขั้นตอนเตรียมคือ ตรวจ ประเมินคัดกรอง ปฐมนิเทศ ผู้สอนด้านการใช้สื่อด้วยวิธีทัศน์ และปฐมนิเทศผู้ป่วยโรคเรื้อรัง 2.2) ขั้นตอนทดลอง ประกอบด้วย 2.2.1) ทำแบบทดสอบก่อนการใช้สื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2.2.2) เรียนรู้ด้วยตนเอง 3) ปัจจัยนำออกคือ การประเมินผลการ เรียนรู้ 4) ข้อมูลป้อนกลับ ผลของการศึกษาพบว่าผู้ป่วยสามารถ เรียนรู้จากสื่อได้ด้วยตนเอง [6]

3. วิธีดำเนินการศึกษา

ในการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อณรงค์การใช้ภาษาชนะบรรจอาหาร ตามหลักของสำนักสุขภาพอาหารและน้ำมีขั้นตอนการ ดำเนินการทั้งหมด 6 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ขั้นตอนการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ ภาษาชนะอย่างถูกวิธี
- 2) ขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภาษาชนะบรรจ อาหารและการเลือกใช้ภาษาชนะบรรจอาหาร
- 3) ขั้นตอนการออกแบบสื่อมัลติมีเดียโดยเขียนสตอรี่บอร์ด (ตารางที่ 1) เพื่อให้เห็นรูปแบบโครงสร้างของสื่อมัลติมีเดียก่อนที่จะ นำไปพัฒนา
- 4) ขั้นตอนการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อณรงค์การใช้ภาษาชนะ บรรจอาหารตามหลักของสำนักสุขภาพอาหารและน้ำ โดยใน

การพัฒนานั้นจะใช้ตัวโปรแกรม Adobe After Effects CS6 เป็นหลักในการทำงาน

5) ขั้นตอนการประเมินผลและแก้ไขสื่อมัลติมีเดีย ผู้ศึกษาได้ ทำแบบฟอร์มประเมินให้ผู้ใช้งานสื่อมัลติมีเดีย ทำการประเมิน ตามที่จัดทำขึ้นจากนั้นมาสรุปผลและปรับปรุงสื่อมัลติมีเดีย

6) ขั้นตอนการจัดทำรายงาน จัดทำเอกสารประกอบการใช้ งานของสื่อมัลติมีเดียเพื่อณรงค์การใช้ภาษาชนะบรรจอาหารตาม หลักของสำนักสุขภาพอาหารและน้ำ และทำการเสนอผล ดำเนินการ

4. ผลการศึกษา

ผลการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อณรงค์การใช้ภาษาชนะบรรจอาหาร ตามหลักของสำนักสุขภาพอาหารและน้ำ สามารถสรุปผล การดำเนินงานโดยมีรายละเอียดในส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์เนื้อหา

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการเลือกใช้ภาษาชนะบรรจอาหารผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้นำมา ทำการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบด้วยหัวข้อ การเลือกใช้ภาษาชนะ บรรจอาหาร การสื่กร่อนของภาษาชนะบรรจอาหาร และสาร ปนเปื้อนในภาษาชนะบรรจอาหาร เพื่อให้คนทั่วไปสามารถเรียนรู้ และดึงดูดความสนใจ จากนั้นทำการออกแบบเรื่องราวการสร้าง สื่อมัลติมีเดียเพื่อการณรงค์การเลือกใช้ภาษาชนะบรรจอาหาร โดย ออกแบบการตูนแอนิเมชันเพื่อณรงค์การใช้ภาษาชนะบรรจอาหาร เมื่อออกแบบเรื่องราวเสร็จจึงทำการออกแบบสตอรี่บอร์ดโดย อ้างอิงจากเนื้อเรื่องตามที่ออกแบบไว้

4.2 ผลการออกแบบสื่อมัลติมีเดีย

ผลการออกแบบการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อณรงค์การใช้ ภาษาชนะบรรจอาหาร ตามหลักของสำนักสุขภาพอาหารและน้ำ มีรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้ การออกแบบลำดับภาพและเนื้อหา ผู้ ศึกษาจึงได้ลำดับภาพและเนื้อเรื่องในรูปแบบของ Storyboard ดังแสดงในตารางที่ 1

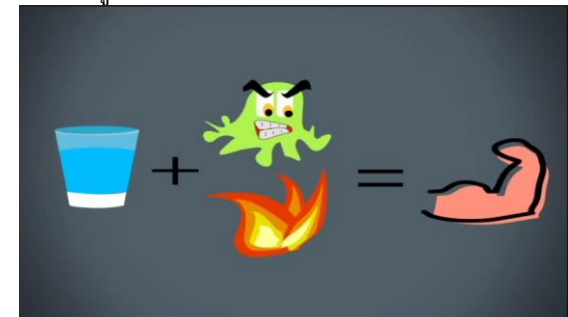
ตารางที่ 1 ผลการออกแบบสตอรี่บอร์ดสื่อมัลติมีเดียเพื่อณรงค์การ เลือกใช้ภาษาชนะบรรจอาหารตามหลักของสำนักสุขภาพอาหารและน้ำ

[illegible]

รูปที่ 2 กล่องโฟมเป็นภาชนะที่ไม่ทนต่อความร้อน

รูปที่ 3 ภาพขณะพลาสติกไม่ทนต่อความเป็นกรด

รูปที่ 4 แก้วเป็นภาชนะที่ทนต่อความเป็นกรดและความร้อนสูง

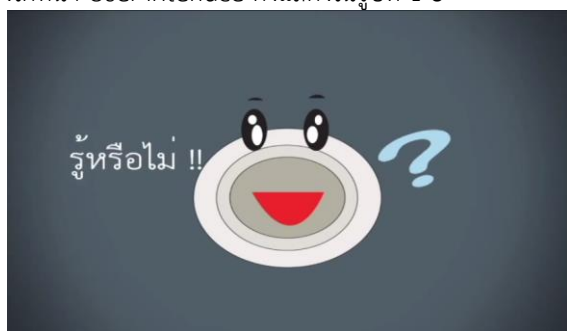
รูปที่ 5 ถังร้อนทนต่อความร้อนได้ 120 องศาเซลเซียส

รูปที่ 6 กรด น้ำมัน ความร้อน สามารถทำปฏิกิริยากับภาชนะได้

4.3 ผลการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย

จากการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียแนะนำการเลือกซื้ออาหาร
ปลอดภัยที่สามารถแยกรายละเอียดในการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย
ซึ่งได้หน้า User Interface ดังแสดงในรูปที่ 1-8

รูปที่ 1 แนนนำการเลือกใช้ภาษาชนะ

